

Н.С. Акімова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)
О.В. Топоркова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ОБЛІКОВО- АНАЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ НА ОСНОВІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПЛАТФОРМИ МСФЗ

В умовах ринкових перетворень, які зачіпають всю інформаційну систему підприємств, удосконалюється і система управлінського обліку. Незважаючи на те, що багато авторів в своїх роботах акцентують увагу на окремих методологічних проблемах, пов'язаних з постановкою системи управлінського обліку на підприємстві, в даних методиках відсутній єдиний системний підхід, що відображає інтеграцію управлінського обліку і міжнародних стандартів фінансової звітності. У зв'язку з цим вважаємо за доцільне запропонувати авторську концепцію формування управлінської обліково-аналітичної системи на основі інформаційної платформи МСФЗ. Дана концепція передбачає наявність ряду етапів.

Етап 1. Визначення користувачів управлінської інформації. На цьому етапі необхідно конкретизувати інформаційні потреби користувачів в області управління для кожного ієрархічного рівня. До основних інформаційних потреб можна віднести сукупність показників, що характеризують фінансовий стан і фінансові результати окремих підрозділів і компанії в цілому. Внутрішні користувачі можуть мати інформаційні потреби додаткової властивості, які пов'язані з оцінкою рівня і якості виконаних зобов'язань, оцінкою раціональності використання коштів, ефективності діяльності по окремим напрямам і в цілому по підприємству.

Етап 2. Визначення центрів фінансової відповідальності, тобто структурних підрозділів, які здійснюють операції на тому чи іншому етапі господарської діяльності підприємства (постачання, виробництво, збут, управління та ін.) здатних здійснювати безпосередній вплив на фінансові показники діяльності підприємства в цілому. На цьому етапі також слід виробити методичні рекомендації з розподілу непрямих витрат при формуванні собівартості продукції (з використанням принципів МСФЗ).

Етап 3. Розробка системи показників і форм управлінської звітності. Цей етап характеризується необхідністю розробки набору показників для кожного центру відповідальності, які характеризують ефективність їх діяльності. Крім цього, необхідно створити регламент зі збору, обробки та зберігання отриманої інформації. Такий процес

необхідно реалізувати при створенні управлінських форм звітності. Причому зміст, форми і склад звітності доцільніше розробляти не тільки за принципами управлінського обліку, а також за МСФЗ.

Етап 4. Розробка нормативно-правової бази управлінського обліку. Як відомо, поки що не існує єдиної нормативно-правової бази з управлінського обліку. На практиці кожна компанія самостійно змушена розробляти правила і техніку ведення управлінського обліку. Логічно було б використовувати вже існуючу систему фінансового обліку в якості бази для підготовки управлінської звітності. Однак, для сучасних підприємств цього не достатньо, тому, що потреби менеджменту пред'являють до управлінської звітності вимоги доречності, надійності, зрозумілості, порівнянності. Очевидно, що вимоги, які пред'являються до сучасної управлінської звітності, практично повністю збігаються за складом з якісними характеристиками, якими повинна володіти фінансова звітність відповідно до МСФЗ. Отже, вирішити задачу гармонізації управлінського обліку та МСФЗ можна за допомогою єдиної методології та облікової політики.

Етап 5. Автоматизація управлінського обліку. Рішення вести управлінський облік відповідно до принципів МСФЗ неминуче призводить компанію до питання автоматизації процесу формування звітності.

Етап 6. Розробка системи внутрішнього контролю (управлінського аудиту). З урахуванням специфіки діяльності, кожне підприємства розробляє свій інструментарій і комплекс методик, які використовуються менеджментом компанії при здійсненні внутрішнього контролю. Найчастіше на підприємствах і в організаціях система внутрішнього контролю представлена у вигляді спеціальних відділів, служб, комісій або так званих ревізорів - висококваліфікованих співробітників.

Необхідно зазначити, що при постановці управлінської обліково-аналітичної системи на основі інформаційної платформи МСФЗ багато компаній зазнають труднощів. Як правило, в організації вже є своя система управлінського обліку, супроводом якої займається конкретний підрозділ. Відповідно, впровадження принципів МСФЗ передбачає «перебудову» існуючої системи, при цьому персонал, задіяний в підготовці управлінської звітності, не завжди обізнаний про принципи і вимоги міжнародних стандартів. Але, незважаючи на це, позитивний вплив впровадження МСФЗ в якості основи для підготовки управлінської інформації значно перевищує можливі мінуси.